

‘Mijn buurt; ONZE buurt’ versterkt opvoedomgeving

Investeren in de pedagogische civil society

Werken aan een positief pedagogisch klimaat in de wijk. Opvoedproblemen oplossen. Het inzicht groeit dat dit primair een zaak is van burgers zelf. De rol van professionele ondersteuners verandert. In plaats van probleemoplosser worden zij coach, die de kracht van ouders, jongeren en kinderen en hun omgeving mobiliseert. Zo ook in het project ‘Mijn buurt; ONZE buurt’.

Door Eva Assink

In Nederland staan zes ouderparticipatiecrèches. Zij worden volledig door ouders gerund. Uitgangspunt is dat ouders voldoende in staat zijn om hun eigen, en dus ook andermans kinderen op te voeden. De ouders komen allemaal zelf een dag of dagdeel op de crèche werken in een roulatiesysteem. De opvoeding krijgt op deze manier een breder kader dan alleen het eigen gezin. De verbondenheid tussen de ouders is groot en de opzet van de crèche maakt het mogelijk om de opvoeding met anderen te delen.

Eigen kracht

Dit voorbeeld illustreert de kerngedachte achter het begrip pedagogische civil society.

De term *civil society* betekent ‘maatschappelijk middenveld’: het geheel aan particuliere organisaties in de samenleving die verschillende groepen, meningen en belangen vertegenwoordigt. Meestal voeren ze publieke taken uit. Tot het maatschappelijk middenveld behoren onder andere kerken, vakbonden en sociale organisaties. Sinds de invoering van Welzijn Nieuwe Stijl enkele jaren geleden is het aansturen op eigen kracht van burgers, zoals bij de pedagogische civil society, speerpunt in het landelijk welzijnsbeleid. Het gaat bij het principe van pedagogische civil society overigens niet alleen om opvoedingsgerelateerde zaken zoals in het voorbeeld van de ouderparticipatiecrèches, maar ook om het zogeheten ‘pedagogische klimaat’ in een wijk. Daarmee wordt bedoeld op bijvoorbeeld

de brede school, de woningcorporatie, het wijkgericht welzijnswerk, buurtvaders en cetera. Versterken van de pedagogische civil society betekent: mensen ondersteunen om vanuit hun eigen kracht bij te dragen aan dit pedagogische klimaat.

Coach

Magda Bannink is opbouwwerker bij Stichting Welzijn Amersfoort. In de wijk Liendert is zij als ‘eigen-krachtcoach’ betrokken bij het Alleato-project Mijn buurt; ONZE buurt. Dit project heeft tot doel omgangsvormen in de buurt te verbeteren, de sociale cohesie te versterken en de leefbaarheid en veiligheid te vergroten. Centraal in het project staan ‘eigen-krachtcoaches’ in deelnemende gemeenten. Zij ondersteunen ouders en kinderen om te werken aan andere, betere sociale omgangsvormen met respect voor verschillende culturen. De bewoners - ouders, kinderen, en jongeren - worden aangesproken op wat ze willen en kunnen. De coach faciliteert dit proces, biedt ondersteuning en neemt verantwoordelijkheid waar nodig.

Bannink: ‘Bewoners van de wijk Liendert hadden de wens de speeltuin in de buurt op te knappen en er een moestuin aan te leggen. Hun zorg, en die van de gemeente, was echter hoe het toezicht moest worden geregeld. Hoge hekken en camera’s leken hen geen goed idee. Bij de bewoners ontstond het idee om het toezicht bij toerbeurt te laten uitvoeren door getrainde ‘speeltuincoaches’, buurtbewoners zelf.’ De bewoners voelen zich als mede-eigenaar verantwoordelijk voor het reilen en zeilen in de speeltuin en de moestuin, licht Bannink toe. Het gaat dan om

Een positief pedagogisch klimaat is primair een zaak van burgers zelf.

William Hoogsteyling

Inhoud

Vanuit Alleato	2
Kort	3
Stichtse Vecht in beeld	4
Transwijk werkt aan leefbaarheid	6
Dag van de Dialoog	7

zaken als materiaal en een schone omgeving, maar ook om goede omgangsvormen en een prettige sfeer. Ook wordt er nagedacht over het betrekken van de kinderen zelf als junior-speeltuincoaches. Zo is het een project van de hele buurt en alle leeftijden geworden. 'Mijn rol als professional is door het werken vanuit de eigen-krachtvisie en de pedagogische civil society sterk veranderd. Ik ben nu veel meer aan zet als aanjager, verbinder, coach en facilitator van ideeën en wensen van bewoners en ik werk veel minder vanuit mijn eigen idee van wat goed zou zijn voor een buurt. Samen bekijken we hoe we die wensen kunnen realiseren, maar vanuit hun eigen kracht voeren mensen hun ideeën zelf uit', aldus Bannink.

Fair play

In de gemeente Stichtse Vecht zijn Claudia Broeke en Jhonny Pattiasina betrokken bij Mijn buurt; ONZE buurt. Via de projectleider van de gemeente kwamen zij terecht bij een voetbalvereniging met 450 jeugdleden die graag wilde werken aan het versterken van hun pedagogische civil society. Broeke: 'Binnen de vereniging kwamen wel

eens vecht- en scheldpartijen voor op het veld. Door spelers, maar ook door ouders aan de zijlijn. Bij de club hebben we eerst geluisterd naar wat er leefde. Respectvol spelen, 'fair play', bleek een groot aandachtspunt. De club wilde op dit gebied graag een regionale voorbeeldfunctie gaan vervullen. Al pratend kwamen de leden zelf met een aantal oplossingen. Zo wilden ze hun waardering voor vrijwilligers meer uiten, een 'fair play'-prijs in het leven roepen voor het elftal met het sportiefste spel en per elftal bespreken hoe sportief spel er voor hen uitziet. Doel is dat iedereen elkaar aanspreekt op gemaakte afspraken: spelers, scheidsrechters én ouders.' De voetbalclub in Stichtse Vecht wil overigens graag een grotere maatschappelijke rol vervullen. In samenwerking met organisaties als de buitenschoolse opvang lopen er op dit moment verschillende projecten, bijvoorbeeld voor kinderen met overgewicht. 'Op eigen kracht en inventiviteit coachen werkt', vindt Broeke. 'Mensen voelen zich dan betrokken en verantwoordelijk om hun eigen ideeën gestalte te geven. In mijn werk als zelfstandig adviseur op gebied van veranderingstrajecten binnen organisaties

merk ik dat overigens ook. Als professionaal oplossingen aandragen, wat soms heel verleidelijk is, wekt vaak alleen maar weerstand op. Mensen gaan dan vooral bedenken waarom jouw idee niet werkt. Voor eigen ideeën willen mensen wel graag moeite doen. Het is heel leuk om te zien dat dit principe ook zo werkt bij een sportclub. En of het nu gaat om kinderen of volwassenen.

Toekomst

Bannink en Broeke zijn enthousiast over de eigen-krachtvisie en de pedagogische civil society in hun lokale project, en zien uit naar verdere ontwikkelingen op dit gebied. Bannink: 'Doen! Dat is mijn credo. En dat van bewoners. Mensen willen niet alleen maar met elkaar praten. Ze willen in hun eigen buurt aan de slag met een onderwerp dat dicht bij hen staat. Als professional draag ik er met veel plezier aan bij om dat mogelijk te blijven maken.'

Kijk voor meer informatie over de eigen-krachtvisie en de pedagogische civil society op www.alleato.nl en op de website www.groeiKracht.net.

vanuit Alleato

'De burger is maatschappelijk opdrachtgever in 2015'

De burger als beleidsinstrument

Beleidsmakers in het sociale domein staan voor een ingewikkelde opdracht. Zij worden steeds meer afgerekend op rendement en efficiëntie van de inzet van de middelen. Tegelijkertijd moet het initiatief uit de burger komen als het gaat om het vormgeven van welzijnsaanbod. Dit levert een groot spanningsveld op voor beleidsmakers. Het vraagt van hen een totaal andere manier van denken en handelen als het bijvoorbeeld gaat om het bereiken en motiveren van doelgroepen. Met alleen traditionele inspraakavonden bereik je maar een beperkte doelgroep, want jongeren of allochtonen komen er nauwelijks op af. De grootste uitdaging voor beleidsmakers is dan ook om niet vanuit zichzelf in instituties te denken, maar om mee te bewegen op de snelle ontwikkelingen in de maatschappij.

Banden tussen mensen zijn vluchtiger, vloeibaarder geworden. Mensen opereren zelfstandiger en in zelfgekozen, tijdelijke verbanden. 'De' burger bestaat niet en heeft geen spreekbuis meer. En de diverse generaties zijn op sociaal gebied heel verschillend georganiseerd. Vanuit dit gegeven moeten doelgroepen benaderd worden: op straat, via sleutelfiguren en internet. Professionals moeten weer - letterlijk - op mensen afstappen. Burgers willen best een bijdrage leveren aan de maatschappij zolang het voor hen betekenis heeft, met leuke mensen, tijdelijk, kleinschalig en overzichtelijk. Kortom: er is meer maatwerk nodig, én we moeten afstand doen van het idee dat verbinding met burgers ontstaat door praten alleen.

Het antwoord op deze opdracht voor beleidsmakers ligt in het denken vanuit een missie, vanuit 'de stip op de horizon'. Vanuit dat vertrekpunt ontstaan, met de burger als partner, uitgangspunten, doelen en actieplannen. In deze Horizontale Participatie zijn overheid en burger partners en bouwen ze vanuit gezamenlijkheid aan hun sociale omgeving. Met gedegen kennis van alliantie management adviseert Alleato gemeenten en welzijnsorganisaties om tot partnerschap met hun lokale samenleving te komen.

Alex van Pelt, senior adviseur

Masterclass in de Albert Heijn

Betere samenwerking tussen het bedrijfsleven en het voortgezet speciaal onderwijs, met als doel om jongeren aan het werk te helpen. Dat was de inzet van een praktijkgerichte, interactieve masterclass op 22 november.

De masterclass, die plaatsvond in de Albert Heijn XL in Ede, was bestemd voor medewerkers van onderwijsinstellingen in de provincie Utrecht. Het ging met name om functionarissen op scholen voor voortgezet speciaal onderwijs, praktijkscholen en ML-opleidingen (MBO niveau 1). Zij kregen van werkgevers te horen welke behoeften, wensen en verwachtingen werkgevers hebben ten aanzien van het onderwijs. Ook ontvingen ze een 'gereedschapskist' voor het leggen en onderhouden van contacten en relaties en het sluiten van partnerschappen met werkgevers. Bedrijven tipten hen om te investeren in een goed, persoonlijk contact met personeelsmanagers. En om samen te kijken of leerlingen in een bedrijf passen.

Werkgevers vinden het van belang dat scholen en bedrijven elkaars cultuur beter leren kennen, bijvoorbeeld door bij elkaar op bezoek te gaan. 'Nodig personeelsmanagers een middag uit op school en laat ze een les verzorgen. Zo krijgen ze meteen meer begrip voor de leerlingen. En ga met de school ook op bezoek bij bedrijven.'

Meer informatie: Arzu Karadeniz, senior adviseur, (030) 239 43 93, arzu.karadeniz@alleato.nl.

Scholen en bedrijven doen er goed aan om bij elkaar op bezoek te gaan.

Alleato heeft nieuwe directeur (a.i.)

John van der Meulen trad op 12 oktober aan als directeur ad interim van Alleato. Hij volgt Jan Glastra van Loon op, die sinds 1 maart van dit jaar directeur-bestuurder van Alleato was.

Het besluit over het vertrek van Glastra van Loon kwam tot stand in goed overleg tussen Glastra van Loon en de Raad van Toezicht van Alleato. In de loop van 2011 groeide het besef dat Glastra van Loon en Alleato verschillende visies hebben op de wijze waarop de toekomst van Alleato moet worden vormgegeven. Glastra van Loon maakte daarom plaats voor interim-directeur John van der Meulen (1952). Van der Meulen heeft brede ervaring als bestuurder bij diverse opdrachtgevers. Hij was onder andere CEO bij de DrieGasthuizenGroep (DGG), en financieel manager bij het Albada College, een Regionaal Opleidingscentrum (ROC) met ruim 50 vestigingen in de regio Rijnmond.

Drieduizend bezoekers expositie gastarbeid

De tentoonstelling 'Hier ben ik thuis, 50 jaar gastarbeiders in de stad Utrecht' heeft sinds de opening in januari ruim drieduizend bezoekers gehad.

In de huidige vorm wordt de tentoonstelling in december beëindigd. Op donderdagmiddag 15 december werden delen van het archief en verzamelde materiaal van de tentoonstelling overgedragen aan het Utrechts Archief. De initiatiefnemers van de tentoonstelling zinnen op mogelijkheden om de tentoonstelling op een of andere manier voort te zetten. Zo bestaat het idee om de website over de tentoonstelling verder op te tuigen. Daarnaast leeft het plan om een mobiele versie van de tentoonstelling te ontwerpen, zodat die ook op andere locaties kan worden neergezet.

Voorlopig kunnen groepsbezoeken en arrangementen rond de tentoonstelling op de huidige locatie doorgaan.

Meer informatie: ga naar www.50jaargastarbeidersutrecht.nl.

Filmpje over jonge allochtone mantelzorgers

In het kader van het project 'Jouw zorg is mijn zorg' maakte Alleato het filmpje 'Jammers' over de problematiek van jonge allochtone mantelzorgers.

Mantelzorg is de zorg voor chronisch zieken, gehandicapten en hulpbehoevenden door naasten: familieleden, vrienden, kennissen en burens. Het gaat vaak om langdurige zorg. Voor allochtone jonge mantelzorgers blijkt het verlenen van mantelzorg vaak extra belastend. Vanuit de eigen cultuur is het gebruikelijk om alle zorg voor een hulpbehoevend familielid of naaste op zich te nemen. Van het bestaande formele zorgaanbod wordt daarnaast niet of nauwelijks gebruik gemaakt door jonge allochtone mantelzorgers, zo leert de film 'Jammers' die Alleato produceerde.

De film kan worden ingezet bij voorlichting over de problematiek van jonge mantelzorgers.

Meer informatie: Güler Pehlivan, adviseur, (030) 239 20 69, guler.pehlivan@alleato.nl.

Welzijnsorganisaties in Stichtse Vecht slaan handen ineen

‘Er werd te veel gepamperd’

Een fusie van welzijnsorganisaties, invoering van Welzijn Nieuwe Stijl, en bezuinigingen. De directeuren van de welzijnsorganisaties in de gemeente Stichtse Vecht staan voor een flinke opdracht, maar zien vooral kansen. ‘Wij geloven in de kracht van mensen.’

Door Jeroen Kreule

Ze zijn bevlogen, strijdbaar en optimisten pur sang: Fien Miltenburg, directeur van de Stichting Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening in Maarssen (SWMD) en Simone Tielrooij, directeur van Stichting Tympaan, de welzijnsorganisatie voor Abcoude, Breukelen en Loenen.

Drie karaktereigenschappen die het komende jaar extra goed van pas komen, want Miltenburg en Tielrooij - ze kennen elkaar al zo'n twintig jaar - gaan een spannende periode tegemoet: ze willen meer vorm geven aan het begrip Welzijn Nieuwe Stijl, er komt één welzijnsorganisatie in de nieuwe fusiegemeente Stichtse Vecht en, niet in de laatste plaats, zijn ze gedwongen om bezuinigingsmaatregelen te treffen. Miltenburg:

‘Zo op het eerste gezicht lijken al die aspecten misschien moeilijk verenigbaar met elkaar. Wij zijn echter niet van plan om ons hoofd te laten hangen, integendeel. Ik zie het als een uitdaging. Ik zie kansen.’ Tielrooij knikt. ‘Helemaal mee eens. Er staat veel te gebeuren, maar wij geloven in de kracht van mensen.’

Van drie naar twee

De grootste verandering is van organisatorische aard: gemeenten De Ronde Venen en de gemeente Stichtse Vecht zijn, samen met welzijnsorganisaties SWMD, Tympaan en De Baat, onlangs een traject gestart om tot twee welzijnsorganisaties te komen: één voor De Ronde Venen en één voor Stichtse Vecht.

Sinds de herindeling hebben beide gemeenten te maken met twee welzijnsorganisaties. Stichtse Vecht is op 1 januari 2011 ontstaan door een samenvoeging van de gemeenten Maarssen, Loenen en Breukelen; Abcoude valt sinds 1 januari 2011 onder De Ronde Venen. Drie welzijnsorganisaties in twee gemeenten is geen ideale situatie, beamen Miltenburg en Tielrooij. Iedereen is het er wel over eens: om het niveau van dienstverlening en het aanbod van alle kernen gelijk te houden, is het wenselijk om per gemeente met één welzijnsorganisatie te werken.

Miltenburg en Tielrooij overleggen veel met elkaar als het gaat om een nieuwe welzijnsorganisatie in Stichtse Vecht. Tielrooij: ‘Dat er straks één organisatie komt voor Stichtse Vecht is gekoppeld aan een collegebesluit. Maar de op handen zijnde samenvoeging is ons niet opgelegd. Wij staan er zelf achter en ik geloof zelfs dat we een kwaliteitsslag kunnen maken.’

De insteek bij de samenvoeging is gelijkwaardigheid, benadrukt Tielrooij. ‘Met name bewoners van de wat kleinere kernen hebben bij een gemeentelijke herindeling soms het gevoel dat ze worden overgenomen. Een ding vind ik erg belangrijk om te vertellen: dat het absoluut niet zo is dat de ene welzijnsorganisatie de andere overneemt. Wij staan nu dicht bij de burgers

Simone Tielrooij (links) en Fien Miltenburg: ‘Wij zijn niet van plan om ons hoofd te laten hangen, integendeel.’

én vrijwilligers en dat willen we ook blijven.’ Het is de bedoeling dat de nieuwe welzijnsorganisatie voor Stichtse Vecht op 1 januari 2013 een feit is. Een naam is er nog niet, maar de kans is groot ‘dat het iets met Stichtse Vecht wordt’. Miltenburg en Tielrooij zien de samenvoeging in elk geval met veel vertrouwen tegemoet.

Welzijn Nieuwe Stijl

De andere uitdaging waar beide dames voor staan heeft te maken met Welzijn Nieuwe Stijl. Uitgangspunt daarvan is dat de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) ‘gemeenschappelijker, professioneler en efficiënter moet en kan’. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) regelt dat mensen met een beperking de voorzieningen, hulp en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben: ouderen, gehandicapten en mensen met psychische problemen. Miltenburg: ‘Heel lang gold het adagium: de cliënt vraagt, wij draaien. Of het nu gaat om vervoer naar een dokter of apotheek, hulp bij het doen van boodschappen of het organiseren van bepaalde activiteiten.

‘Mensen zijn er trots op als ze dingen zélf voor elkaar krijgen.’

Die hulp werd echter te vanzelfsprekend, er werd te veel gepamperd. Veel burgers die ons benaderen zeggen: ‘Ik heb recht op jullie hulp, altijd al gehad!’ Van die houding moeten we echt af, hoe moeilijk dat voor sommigen ook is. Natuurlijk vinden wij dat iedere Nederlander de hulp moet krijgen die hij of zij verdient. Belangrijk onderdeel van Welzijn Nieuwe Stijl is dat mensen weer moeten leren een beroep op hun directe omgeving te gaan doen. Er is nu nog sprake van vraagverlegenheid: daarmee bedoel ik dat hulpbehoevende mensen soms moeite hebben om hun buurman in te schakelen.’

Tielrooij komt met een fraai voorbeeld uit eigen praktijk: een man deed een beroep op de maaltijdservice van Tympaan. Wat bleek? De man kon zelf heus wel koken, maar kon, vanwege fysieke klachten, geen aardappels en groenten meer afgieten. Tielrooij: ‘Hij had moeite om buurtgenoten in te schakelen. Sterker, hij vroeg ze niet eens om hulp, hij belde direct met ons. Vrijwilligers van Tympaan hebben met hem gepraat, nu heeft hij een netwerkje opgebouwd van mensen uit de buurt die hem helpen met afgieten. Samenleven doe je met elkaar. Als welzijnsorganisatie heb je wel een begeleidende rol. Ander voorbeeld: een paar jaar geleden

hadden we een burendag georganiseerd voor ouderen. Er werd in de gemeenschappelijke tuin gewerkt, er waren broodjes en soep. Iedereen was enthousiast. De omwonenden wilden een jaar later weer zo’n leuke dag met elkaar. Toen hebben wij als welzijnsorganisatie gezegd: we willen best meehelpen, als jullie de burendag zélf organiseren. Die benadering werkt. Mensen zijn er trots op dat ze het zelf voor elkaar hebben gekregen.’

Eenzaamheid

Uiteraard zijn er zorgen, erkennen Miltenburg en Tielrooij. Voorbeelden zijn de toenemende vergrijzing in Stichtse Vecht, de opkomende dementie en het feit dat steeds meer ouderen last hebben van eenzaamheid. Miltenburg: ‘37 procent van de mensen van 75 jaar of ouder zegt zich regelmatig eenzaam te voelen. Eenzaamheid is een complex begrip, maar het is wel iets om scherp in de gaten te houden.’

Tielrooij vindt het dan ook erg jammer dat het Signaleringsnetwerk Breukelen per 1 januari 2012 stopt. Dit netwerk, dat zich richt op het opsporen van verborgen problemen

onder ouderen zoals eenzaamheid, bestaat uit vertegenwoordigers van Tympaan, vrijwilligersorganisaties, kerken, zorginstellingen. Ook gewone burgers maken onderdeel uit van dit netwerk. Tielrooij: ‘Dit is een project dat wat mij betreft moet blijven bestaan, maar de gemeente Stichtse Vecht vindt het niet belangrijk genoeg. We hebben er nu nog een vaste kracht op zitten. Niet fulltime hoor, ze is er op papier vijf uur mee bezig. Maar vallen deze uren weg, dan sterft zo’n project een zachte dood, vermoed ik.’

Miltenburg is trots op de Vrijwilligerscentrale Stichtse Vecht, onderdeel van SWMD. De Vrijwilligerscentrale is hét aanspreekpunt voor iedereen die met vrijwillige inzet te maken heeft. In opdracht van de gemeente ondersteunt en adviseert de centrale maatschappelijke organisaties en mensen die onbetaald een bijdrage aan de lokale samenleving willen leveren: van eenmalige klus tot langdurige werkzaamheden. ‘Ik wil dat verder doorontwikkelen, bijvoorbeeld door een soort digitale marktplaats op te zetten. Iemand die graag wil wandelen met een ander, kan daar dan een berichtje op zetten. Heel laagdrempelig, maar ik geloof in deze benadering. Samenleven doe je echt met elkaar.’

Stichtse Vecht: twaalf kernen

Stichtse Vecht is de naam van de nieuwe gemeente die op 1 januari 2011 is ontstaan door samenvoeging van de gemeenten Maarssen, Loenen en Breukelen. De gemeente telt circa 63 duizend inwoners en bestaat uit twaalf kernen: Breukelen, Kockengen, Loenen aan de Vecht, Loenersloot, Maarssen, Maarssenbroek, Nieuwersluis, Nieuwer Ter Aa, Nigtevecht, Oud-Zuilen, Tienhoven/Molenpolder en Vreeland. De fusie is vooral nodig geweest omdat er steeds meer taken op de gemeenten afkomen: één grotere gemeente kan die beter aan. Stichtse Vecht afficheert zichzelf als ‘het buiten van de Randstad’, een groene buffer tussen Amsterdam en Utrecht. De gemeente vindt leefbaarheid, sociale cohesie, participatie en korte lijnen met de politiek, het bestuur en de gemeentelijke organisatie belangrijk. Onderzocht wordt welke voorzieningen absoluut noodzakelijk zijn voor de inwoners om zelfredzaam te kunnen zijn, het zogenaamde vangnet. Een goed voorbeeld is het stimuleren van supermarkten in kleinere kernen. In Nieuwer Ter Aa is, op verzoek van bewoners, onlangs een buurtsuper geopend.

Speerpunt van de Wmo is zelfredzaamheid: hulp wordt geboden waar het echt nodig is. Bewoners worden er bewust van gemaakt dat zij eerst hun eigen kracht (en die van hun omgeving) aanwenden voordat ze een beroep doen op de gemeentelijke voorzieningen. De bezuinigingen spelen hierin een rol. Stichtse Vecht heeft te maken met toenemende vergrijzing. Voor het ouderenbeleid van de gemeente is vooral belangrijk wat ouderen zelf wensen en kunnen. Stichtse Vecht houdt zich actief bezig met het monitoren, signaleren en voorkomen van gezondheidsproblemen bij ouderen. Daarnaast zet Stichtse Vecht zich in voor belangenbehartiging van ouderen via onder andere de oudererraad, een gedegen welzijnsaanbod en het Steunpunt Mantelzorg.

Oud en jong komt samen in Transwijk

Veel oudere bewoners van de Utrechtse wijk Transwijk ervaren gevoelens van onveiligheid of overlast. En jongeren die in deze wijk naar school gaan, voelen zich door de bewoners weggekeken. Tijd om deze twee partijen bijeen te brengen, en de leefbaarheid in de wijk positief te beïnvloeden.

Door Marjolein Marchal

‘Ongeveer 65 procent van de wijkbewoners is 55-plusser en van deze groep woont 42 procent alleen. Veel ouderen zitten in een sociaal isolement. Wij proberen hen, op allerlei manieren, in contact te brengen met

maatschappelijke zorgstages te lopen, dus die zetten we graag slim in.’

Niet alleen het sociale isolement van de ouderen is een drijfveer om jongeren en ouderen met elkaar in contact te brengen. ‘Heel

‘De rol- en taakverdeling van de partners is helderder geworden’

anderen. Dus waarom niet met jongeren?’, zegt Mikkie Schmitz, welzijnsmedewerker bij Vecht en IJssel, een verzorgingshuis in Transwijk. Schmitz ziet dagelijks ‘honderden, of misschien wel duizenden’ scholieren en studenten de wijk in stomen. ‘Op het Globe College en ROC ASA zitten bij elkaar zo’n vijfduizend studenten. Vanuit hun studie hebben velen de verplichting om

wat ouderen ervaren die gevoelens van onveiligheid, voornamelijk van allochtone jongeren. Studenten die op scooters rondcrossen en in groepjes op straat rondhangen, dat geeft geen fijn gevoel.’ Studenten voelen zich op hun beurt niet erg welkom, door negatieve reacties en zeer beperkt contact met bewoners. Het stimuleren en faciliteren van contact tussen oud en jong in Transwijk is

De heer G. Oostrom, bewoner van Transwijk, ziet dagelijks vele jongeren door de wijk stomen.

Marjolein Marchal

daarom een slimme zet. Het kan het wederzijds begrip vergroten en de leefbaarheid in de wijk verbeteren.

Eigen initiatief

Al enkele jaren bestaat er ad hoc-samenwerking tussen de onderwijs- en zorg- en welzijnsinstellingen in de wijk. Zij namen zelf initiatief om het contact tussen ouderen en jongeren te bevorderen. Zo is er jaarlijks een middagvierdaagse. Dan begeleiden honderdvijftig leerlingen van het Globe College honderd bewoners van Vecht en IJssel tijdens een wandeling van enkele kilometers. En de computercursussen voor ouderen die in samenwerking met ROC ASA zijn opgezet lopen inmiddels ook goed. Er waren allemaal kleine projectjes, maar het meer gestructureerd aanpakken lukte niet zo. Daarom besloot de gemeente Utrecht om Alleato in te schakelen. Dat leidde tot het project ‘Wij zorgen voor nu en later in Transwijk’, dat de afgelopen zomer startte. Arzu Karadeniz, projectleider vanuit Alleato: ‘We hebben vertegenwoordigers van alle partners bijeen gebracht in een werkgroep en ideeën verzameld om jong en oud met elkaar in contact te brengen. De werkgroepleden zochten zinvolle en voor dit schooljaar haalbare activiteiten en kwamen uit bij een reeks themabijeenkomsten.’

Vanaf januari vinden er acht activiteiten plaats, waarbij telkens een andere organisatie de trekkersrol vervult. Verzorgingshuis Vecht en IJssel trapt af met een muzikale dag. Schmitz: ‘We verzorgen een muzikaal optreden van drie kwartier, waarmee we een dag langs alle betrokken instellingen toeren. De buurtbus doet dienst als artiestenbus. Zestien ouderen en zestien jongeren maken samen vier acts. We hebben gekozen voor een laagdrempelige activiteit. Omdat we deze eerste keer bij mensen langskomen, kunnen we ze uitnodigen om de volgende keer ook mee te doen.’ De betrokken leerlingen en ouderen komen eerst een dag samen om afspraken te maken over totstandkoming van de show. Voor de leerlingen is het een maatschappelijke stage. Ze moeten een draaiboek maken. Zo leren zij organiseren, communiceren en samenwerken. Dat sluit aan bij de leerdoelen van hun opleiding.

Project beoogt structurele samenwerking

Het project 'We zorgen voor nu en later in Transwijk' komt voort uit reeds bestaande samenwerking tussen diverse onderwijs- en zorg- en welzijnsinstellingen in deze Utrechtse wijk. Het bouwen aan meer en beter contact tussen de ouderen die wonen in de wijk en de jongeren die er naar school gaan, heeft al enkele jaren hun aandacht. In dit project, met de looptijd van een jaar, brengt Alleato de partijen bij elkaar om de samenwerking te bestendigen. Partners in dit project zijn twee scholen: ROC ASA en het Globe College, en de welzijnsinstelling Doenja Dienstverlening en twee woon-zorgorganisaties voor ouderen: Axion Continu en Vecht en IJssel. De partners hebben de intentie om na de afronding van dit project, in juni 2012, structureel te gaan samenwerken.

Het project wordt uitgevoerd in het kader het 'wijkakkoord Transwijk'. Dat heeft tot doel: 'het realiseren van een samenhangend aanbod van zorg-, onderwijs- en welzijnvoorzieningen overeenkomstig de behoefte en vraag van relevante groepen (potentiële) afnemers uit Transwijk en - waar relevant - uit aanpalende subwijken binnen Zuidwest.'

Maximaal bereik

Onder de noemer 'Samen maken we...' is er elke maand een ander thema als uitgangspunt voor een activiteit. In januari is dat 'Samen maken we muziek', in februari - in het kader van Valentijnsdag - 'liefdesbrieven'. Dan volgen de thema's 'theater' en 'lente'. Elke keer is er een andere initiator en een andere locatie. Zo krijgen de activiteiten een maximaal bereik. 'Eind juni 2012 hebben we denk ik zo'n vijfhonderd mensen bereikt, zegt Schmitz, 'en een jaar later zal dat het dubbele zijn.'

De medewerker van Vecht en IJssel hoopt dat er na acht activiteiten een sterk netwerk is gecreëerd dat structureel gaat samenwerken aan jaarlijkse activiteiten in de wijk. 'De betrokken welzijnswerkers en docenten zijn allemaal erg gemotiveerd. We weten steeds beter wat we aan elkaar hebben.' Schmitz benadrukt dat Alleato een belangrijke rol speelt. Er is structuur gebracht in alle ideeën. De verantwoordelijkheden zijn nu duidelijk. De partijen delen kennis, en kunnen elkaar erop aanspreken als afspraken niet worden nagekomen.

Leefbare buurt

Ook projectleider Karadeniz ziet dat de rol- en taakverdeling van de partners helderder is geworden. 'Ze pakken het nu net iets anders aan. Men is er meer structureel op gericht de sfeer in de wijk te verbeteren. Als de partners deze lijn voortzetten, leidt dat tot een goed leefbare buurt met een nog prettiger sfeer. Want hoe meer contact jong en oud met elkaar hebben, hoe meer begrip zij voor elkaar kunnen opbrengen.'

Het stimuleren van contact tussen jong en oud zit al expliciet in het takenpakket van medewerkers zorg en welzijn. 'Nu gaan we bekijken in welke vorm structurele samenwerking het beste werkbaar is en wat dat betekent voor de belasting van de organisaties', zegt Karadeniz. 'We informeren en adviseren het management van de instellingen over wat er nodig is en hoe haalbaar het is. En natuurlijk met het vertrouwen dat dit enthousiasme en de verbeteringen blijvend zijn.'

Bert Splintz

Zonder geïnterrumpeerd te worden vertellen de deelnemers hun verhaal.

Dag van de Dialoog 2011

Alleato, organisator van Dag van de Dialoog, vroeg mij dit jaar als gespreksleider bij een 'dialoogtafel' in de wijk Kanaleneiland. Op de Dag van de Dialoog - in de eerste week van november - wisselen mensen van diverse komaf in kleine groepen ervaringen en gedachten uit rond een thema. De gesprekken vinden bijvoorbeeld plaats op scholen, buurthuizen en verzorgingshuizen. De contactpersoon van welzijnsorganisatie DOENJA Dienstverlening in Kanaleneiland had acht actieve vrouwen uit de wijk uitgenodigd. Zij kenden elkaar van het vrijwilligerswerk dat zij doen, maar tot dusver waren ze nog niet of nauwelijks met elkaar in gesprek geweest.

Tijdens de dialoog ontstaat er iets. Deelnemers met verschillende achtergronden raken haast als vanzelf met elkaar verbonden. Ik vind dat prachtig om te zien. Het is steeds weer een verrassing hoe het gesprek zich ontvouwt. Vaak komt er een centraal thema bovendrijven. En het verhaal van de één roept ook iets op bij de ander. In mijn groep dit jaar was dat hoe lastig het kan zijn zelf om hulp te vragen, terwijl hulp geven veel makkelijker is.

Vanuit de gedachte 'Doe het lekker zelf!' sponsorde bouwmarkt Gamma Dag van de Dialoog dit jaar met een houten voorzittershamer. Omdat ik zo'n hamer associeer met een vergadering of een rechtszaal besloot ik 'm op een andere manier te gebruiken: als *talking stick*. Dit eeuwenoude instrument werd al door indianen gebruikt tijdens ceremoniële bijeenkomsten. Doel ervan is dat degene die de stick in handen heeft, de eer en ruimte krijgt om te spreken. De anderen luisteren respectvol. Dit principe sluit heel goed aan bij Dag van de Dialoog. Zonder geïnterrumpeerd te worden en zonder te hoeven vechten om aandacht vertellen de deelnemers hun verhaal. Dat is het dagelijks leven lang niet altijd zo.

De Dag van de Dialoog is een verrijking voor iedereen die eraan deelneemt en voor de samenleving als geheel.

Karin Smith is gecertificeerd trainer-coach in conflictsituaties. www.kjsmith.nl

NB: Stichting Utrecht in Dialoog is opdrachtgever van Dag van de Dialoog in de stad Utrecht. Alleato is verantwoordelijk voor de uitvoering ervan.

Samen over de brug

Veel niet-westerse migranten ervaren een drempel om met opvoedvragen aan te kloppen bij instanties. Samenwerking met migrantenzelforganisaties kan daar verandering in helpen brengen, zo leert de publicatie 'Samen over de brug'.

Onbekendheid met het aanbod, argwaan, negatieve ervaringen met (verplichte) jeugdhulpverlening of een taboe op het vragen om hulp bij de opvoeding. Het zijn enkele oorzaken waarom niet-westerse migranten niet snel aankloppen bij reguliere instellingen voor opvoedondersteuning. Migrantenzelforganisaties (MZO's) kunnen de drempels helpen slechten. De publicatie 'Samen over de brug, de MZO als schakel tussen migrantenouders en opvoedondersteuning' laat zien hoe.

De handreiking is het resultaat van onderzoek bij ouders, vertegenwoordigers van MZO's en instellingen die opvoedondersteuning bieden (of hebben geboden). Dit onderzoek vond plaats in Utrecht en Amersfoort in de periode november 2010 tot oktober 2011.

Meer informatie: Miriam Zandvliet, adviseur, (030) 239 20 42, miriam.zandvliet@alleato.nl.

alleato)

Bemuurde Weerd Westzijde 4 • 3513 BH Utrecht
t 030 231 38 33 • f 030 232 87 77
info@alleato.nl • www.alleato.nl

Alleato is een adviesbureau voor sociale vraagstukken in de provincie Utrecht. Wij brengen overheden, instellingen en burgers bij elkaar en ondersteunen hen bij het benutten van hun kwaliteiten. Alleato heeft krachtige netwerken en brengt nieuwe inzichten in praktijk.

Alleato verbindt, versterkt en vernieuwt

Netwerken 3.0!

Netwerken 3.0! is de titel van Alleato's nieuwjaarsbijeenkomst op dinsdag 31 januari 2012.

Sociale media: niemand kan er meer omheen. Ook de sociale sector niet. Voor een sector die zo afhankelijk is van netwerken en goede relaties bieden nieuwe media een prachtige kans. Maar hoe verzilver je die? En hoe verbind je online netwerken (2.0) met de aloude offline netwerken (1.0)? Anders gezegd: hoe realiseren we netwerken 3.0? Die vraag staat centraal tijdens de thematische nieuwjaarsbijeenkomst van Alleato. Centrale speech komt van Anneke Krakkers, directeur van Welzijn Nederland.

De bijeenkomst vindt plaats van 15.30-18.30 uur in het vergaderen trainingscentrum van Alleato, Bemuurde Weerd Westzijde 4, Utrecht.

Wij stellen het op prijs als u zich van tevoren aanmeldt. Stuur een e-mail naar info@alleato.nl met uw naam en organisatie, onder vermelding van 'nieuwjaarsbijeenkomst Alleato 2012'.

Utrecht Klikt!, platform voor sociale professionals

Utrecht Klikt! is een nieuw platform voor sociale professionals en burgers die een klik hebben met de provincie Utrecht en met sociale thema's. Utrecht Klikt! heeft nu al zo'n tweehonderd leden.

Ontmoeten van bestaande en nieuwe interessante contacten in regio en provincie Utrecht. Kennis en ervaring delen op de muurkrant en via de blog- en videofunctie. Een online werkplek starten met een samenwerkingsgroep. Maar ook: chatten, vacatures plaatsen en vinden, interessante bijeenkomsten in de agenda plaatsen. Het is allemaal mogelijk op Utrecht Klikt!

Aanmelden kan op www.utrechtklikt.nl.

colofon

Jaargang 5, nummer 2, december 2011

Allee is een uitgave van Alleato, adviesbureau voor sociale vraagstukken. Allee informeert over activiteiten en projecten van Alleato en zijn partners. Het blad verschijnt twee keer per jaar en wordt gratis verspreid onder relaties van Alleato.

Redactie: Marc Engberts, Eva Assink

Aan dit nummer werken mee: Jan Willem Groen, William Hoogteyting, Jeroen Kreule, Marjolein Marchal, Alex van Pelt, Karin Smith, Bert Spiertz

Vormgeving: Suggestie en illusie

Druk: Libertas

Redactie-adres: Bemuurde Weerd Westzijde 4, 3513 BH Utrecht, (030) 239 20 58, marc.engberts@alleato.nl

Website: www.alleato.nl

Abonnementen zijn gratis en kunnen per e-mail worden aangevraagd en opgezegd. Mail marc.engberts@alleato.nl

Overname van artikelen en illustraties is alleen toegestaan met bronvermelding en na toestemming van de redactie.

